

მწყმოსი

მე ვარ მწყმოსი კეთილი: მწყმოსმა კეთილმა სული თვისი დაჰსდგის ცხოვრობათვის. (იოან. 10—11).
 ვაპოვე ცხოვარი ჩემი წარწყმედილი. ესრეთ იყოს სინარული ცათა შინა, ერთისათვის ცოდვილისა. (ლუკ. 15—4).
 მოგვდიო ჩემდა ყოველი მასურალი და ტვირთ-მომიწი და მე განვიკენო თქვენ. (მათ. 11—28).

№ 12

1883-1891

30 ივნისა.

გ ა ზ ე თ ი ს		ფ ა ს ი :	
12 თთვით	5 მან.	12 თთვით	6 მან.
6 —	3 —	6 —	4 —

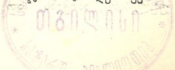
ფულისა და წერილების გაცხადება შეიძლება ამ ადრესით:
 გზ. *Варшава, Вл. педальни „Мислени“ и „Пастырь“.*

ყველა სტატიები და კორექსიონ დენიები, რომელნიც იქმნებან დასაბუთდავთ გამოგზავნილი ვრცელად და გასაგებად უნდა იყვნენ პეტრობოგან ხელ-მოწერილი.
 სტატია, რომელიც არ დაიბეჭდება, სამი თვის განმავლობაში შეიძლება პეტრობოგან ხარკით უკანვე დაეპრუნოს სტატიები მიიღებან რუსულს ენაზედ დაწერილინიც და თარგმნით დაიბეჭდებან.

დიდი გინუგნელობა და უაღრესობა გლეხლოვის წოდებისა.

აღეს გლეხლოვის წოდებას და სამახურს ისეთის ყურადღებით და პატივისცემით არ ეციდებიან, როგორ ყურადღებას და პატივისცემასაც დაიმახურებთ იგი თავისი მნიშვნელობით და ღირსებით. ზოგიერთი პირი ნიშნავენ გლეხლებში კაცთა ჩვეულებრივი სისუსტეს, ლტოლვილებათ, მოთხოვნილებათ და საზოგადო წაუნებთა, რათა, მსგავსად სხვა საერო პირთა, მათთაც დაიკმაყოფილონ ამა ქვეყნი-

ური მოთხოვნილებანი, მაგრამ ამავე დროს ესევე პირნი ყურადღებას არ აქცევენ გლეხლოთა სამახურის იმ დიდ-მნიშვნელობანი მხარეს, რომლითაც ეს წოდება განირჩევა სხვა წოდებთაგან. სწორედ ეს არის მიზეზი, რომ გლეხლოვის წოდებას მრავალნი ისე უტყევიან, როგორც ერთ რომელიმე საზოგადო სამახურს, რომელსაც იღებს თავის თავზე კაცი, რათა უზრუნველ ჰქოს თავისი თავი და მასთან მიაბოვოს საზოგადო ცხოვრებისთვის. რადგან გლეხლოვის წოდებას ასე მტერი ყურადღებას აქცევენ, ამიტომ ამ წოდების მექონენ პირნი ძალიან დამტკრებულნი არიან და ყველა მათ სჯაბნის. აღეს ჩვენნი

ინტელიგენციის წარმომადგენელთ თვალში მღვდელი რაღაც უფრო არსებით ითვლება და ყველა მისი მზრძანებელია. შაი იმ მღვდელს, რომელიც ვაბედავს რაიმე წინაღმდეგობა გაუწიოს რომელიმე ბობოლა პირს. ასეთივე ბაზუღად გაყრობიან ხშირად მღვდელობის წოდებას არა მარტო ერის კაცნი, არამედ თვითონ სასულიერო წოდების პირნიც, რომელნიც ეწაღდებიან სამღვდლო სამსახურისათვის. მრავალნი პირნი, მღვდელობის ხარისხს მიღების დროს, ყურადღებას აქცევენ არა თვით მღვდელობის წოდების მნიშვნელობას, არამედ უბრაველეს ყოვლისა ამ წოდების იმ გარეგან მხარეს, ქვეყნითურ სარგებლობას და საშუალებას, რომელთაც იგინი გამოეკლიან მღვდელობის ხარისხს მიღებისაგან. ჩასაკვირებელია, რომ ასეთ მრუდ შემხედულობას მღვდელობის ხარისხზე ცუდი ზედგავლენა აქვს მღვდლის მოკულებასზე და მისგან მღვდელობის მოვალეობის აღსრულებასზე. ამიტომ ფრიალ საქირაა, რომ მრავალგზის იქმნეს განხილული დიდი მნიშვნელობა მღვდელობის ხარისხისა. აგრეთვე საქირაა მოვალეობით მღვდელობის წოდების დიდი მნიშვნელობა განსაკუთრებით იმ პირთ, რომელნიც ეწაღდებიან მღვდელობისათვის. როცა ეს პირნი ცხადთ დანიანებენ ამ წოდების დიდ ღირსებას, მათში აღორძინდება სიყვარული და პატივსიკება ამა წოდებისადმი და მაშინ ისინი ასე მოუფიქრებლად არ მიიღებენ თავის თავზე მღვდელობის წოდებას და როცა მიიღებენ, ასე გულტკრუებით არ მოეკიდებიან ამ წოდებას და იმ მოვალეობას, რომელსაც მღვდელობა სდებს მათ და კოევილი დონეს იხმარებენ, რომ ღირსეულად დაიჭირონ თავი სამსახურში. მღვდელობის წოდების დიდი მნიშვნელობის შეგნება საქირაა აგრეთვე საერო წოდების პირთათვისაც, რომ ისინი ასე ბაზუღად არ ეყიდებოდნენ მღვდლებს, არამედ მორჩილებით და ყურადღებით ემორჩილებოდნენ იმ უფლებას, რომელსაც ანიჭებს მღვდელს ეკლესია. ასეთ განწყობილებას მღვდელთა და სამრევლოთა შორის სანატრული შედეგი ექნება ზალხის ზენ-სარწმუნოების ამაღლებისათვის.

მღვდლის სამსახური არის დიდი და უმთავრესი მამახური. ამ წოდების უღირსგობა მტკიცდება იქიდანაც, რომ მღვდელობა დადგენილია თვით უფლისა ჩვენისა იესო ძრიტესაგან; უფალი ჩვენი მღვდელობის წოდების მიმღებთ ანიჭებს განსაკუთრებულ უფლებათა, ანიჭებს მათ იმ უფლების ცოტა ოდენს

ნაწილს, რომელიც აქენდა მაცხოვარს ^{სწინამძღოლს} ქრისტეს. ყანასა ზედა (მათ. XXVIII, 18, 19. იოან. XX, 21—23. მათ. XVI, 19. XVIII, 18), და აღუთქამა მათ, რომ იგი იქმნება მათთან უყრისამდე, ვიდრე დასასრულამდე ქვეყნისა (მათ. XXVIII, 20). მღვდელობის სამსახურს მტკიცე კავშირი აქვს ცოდვითაგან გამოხსნის საქმესთან, რომელიც შესრულთა უფალმა იესო ძრისტემ. მღვდლებმა არიან გამაგრ-ძობულნი ძრისტეს სამსახურისა. მღვდელნი თვით უფლისაგან არიან წარმოგზავნილნი, რათა აუწყონ კაცთა ზეცათუი მადლო, რომელიც მოიტანა ჩვენს ცოდვილს ქვეყნასზე მაცხოვარმა, რათა დედამაზე დამყარდეს სასუფეველი ლეთისა. მუღვლუის შუამაულობით ენიჭება კაცს მაცხოვარებითი მადლი ლეთისა, რომელიც უფალმა მანიქა თავის ეკლესიას. საღმრთო წერილში მღვდლები იწოდებიან არა მარტო ლეთის მოსამახურებლად (ა კორინ. III, 5) და ძრისტეს მსახურად (ა კორინ. IV, I), არამედ იგინი არიან დმრთისა თანა შემწენი და მენი საიდუმლოთა დმრთისათანი (ა კორინ. III, 9. IV, 1), იმ პატივსა და ღირსების უღირსება, რომლითაც შემეკულია სახელი უფლისა ჩვენისა, ვაცუღდება მღვდლებზედაც და მათაც აშუუქს თავისი სხივეებით. შაველი სახელმწიფო დიდს პატრიუსციკით იღებს სხვა სახელმწიფოთაგან გამაგზავნილ ელჩთა. შეიძლება ეს ელჩი პირადათ დიდი პატიუაღუი კაცუ არც კი იყოს, მაგრამ მას პატიუსა-სუცემენ მიი გავმოგზავნილის სახელით, რადგან ეს კაცუ არის წარმომადგენელი თავის მეფისა და აღმართულებო მის მინდობლებათა. ასევე უნდა ვეუკულებო ჩვენც მღვდლებს ლეთის ტაძარში, სადაც იგინი არიან მახურნი და მოციქულნი ძრისტენი. მღვდლებს პატრეს უნდა ესცემდეთ არა მათ პირადთ, არამედ მათი გამოგზავნილის სახელით, ვინაიღვან იგინი არიან მოწოდებულნი აღსრულონ დიდი და წაიდა საქმე ლეთისა, არიან გამაგრძობულნი გამოხსნის საქმისა, რომელიც შესრულთა უფალმა იესო ძრისტემ; იგინი არიან მიმცემნი კაცთადმი იმ დიდ მადლოთა, რომელიც უფალმა მიანიქა ლეთის წმიდა ეკლესიას. აქას გეამცენებს ჩვენ თვით უფალი, როცა იტყვის: ამინ, ამინ გეტყვი—თქვენ: უკეთუ ვინმე შეიწყნაროს, რომელი მე მივავლინო, მე შემიწყნარებს (იოან. XIII, 20), ანუ: რომელმან თქვენი ისმინოს, ჩემი ისმინა; ღე რომელმან თქვენ შეურაცხ-

გუნეს, მე შეურაცხ-ყოფს; და რომელმან მე შეურაცხ-ყოფს, შეურაცხ-ყოფს მოამბვლინებელს ჩემსა (ელკ. X, 16, მათ. X, 10).

მღვდლობის დიდი მნიშვნელობა მტკიცდება იმ მიზნისგანაც, რომლისათვისაც დაწესებულია ეს წოდება და იმ მოვალეობათაგან, რომელსაც მღვდელობა სდებს მსკლდისი მოსამსახურება. სდმართო წერსოში მღვდლობის წოდების მიზანი გამოხატულია შემდეგი სიტყვებით: იმინი დადგერო არიან დასამტკიცებელად წმინდა, საქმედ მსახურებისა, ხელსმტენებელად გვაძმ საქრისტიანისა, (ევგ. 4, 12), ვადრემდის მივიწინეთ ყოვეფნი ერთობასა სარწმუნოებრსასა და მეცნიერებისა ძისა დმრთისასა. მითი სიტყვით მღვდლებმა უნდა აცხოვნონ ხალხი და მოამბლონ იგი საუკუნო ნეტარებისთვის. ის მიზანი ისეთი მაღალია, რომ მას არ შეეძლება კაცთა აქ ცოთი სება სანახურო. მღვდლების საქმეა— განანათლონ კაცნი ზეცურთი ქეშმარტების ნათელით და განდგნონ სიბნელე, ცდომილება და ცრუ-მოარწმუნობანი, ამისთვისაც იტყვის მათ შესახებ უფალნი: თქვენს ხართ ნათელი ქვეყნისა (მათ. 5, 14), მღვდლებმა უნდა შექრონ უიხსლო მსგებობი უფალს, მათ უნდა აღსარდონ დიდი საიდუმლონი, რომელთა წინაშე მუხის იტყვენ თვით ზეცურთნი ძალნი, მათ უნდა გადმოიყვანონ კაცთა ზედა მაცხოვრებელი მადლი სულისა და იზუამდგომონ ლოცვის დროს კაცთათვის ლეოთს წინაშე, — უხელ მძღვნელონ კაცთა სულიერი ცხოვრების ძნელს საედს გზაზე და დაიფარონ იგინი მზავალ შეტდომათა და ცოდვებისაგან, მათ უნდა აღმადლონ სასტყველონი და დაქრდომლნი, შეყვანონ იმინი ლეოთს სასტყველონი, და საზოგადოდ დაწყესონ ეკლესია უფლისა და ლეოთსა, რომელიც მაცხოვარმა გამოისყრდა თავისი სისხლით (საქ. მოკტ. 20, 28). ჰოველ ამ საქმეთა დიდი მნიშვნელობა აქვს და ყოველივე ამა საქმეთა წარმოდგენამ კეთილ-კამდულეობით უნდა აღძრას ყოველი პირი, რომელიც თავს იღებს მღვდლობის სამსახურს. მღვდელი არის ნათელი ქვეყნისა და მან უნდა განანათლოს კაცნი ზეცურთი ქეშმარტების ნათელით, მან უნდა დანერგოს კაცთა გულში თვლი სარწმუნოებისა და კეთილ ცხოვრებისა, რომ მღვდლობა ეს დანიშნულია შესარულოს, რომ ის იქნეს ნათელი სხეებისათვის, იგი თვითონ უნდა იყოს განათლებული

და განვითარებული, იგი უნდა იღებს სხეებისათვის და აქნდეს იგი სწავლა. მღვდელი მოლოდინი გამსქველული უნდა იყოს ლეოთებრივი ქეშმარტებით, მას უნდა აქნდეს მტკიცე სარწმუნოება და ყოველთვის მზად უნდა იყოს, რომ შესაფერო სიტყვა მისცეს ყველას საქრატების დროს. ამავე დროს რამე ცდოზილებამ არ უნდა დაბნელოს მისი სული, რომელსაც აქვს მინიჭებული ეკლესიის სარწმუნოების სიწმიდე. მღვდელი მუდამ უურადლებას უნდა აქცევდეს, რომ მის სანერგელონი ენმემ ძრისტეს სარწმუნოების წინააღმდეგი სწავლა არ გაავრცელოს. მღვდელი სწრაფს მსგებრლს და ასრულებს საიდუმლოთა, რომელსაც ზეცით და ქმადღვით უერთდებიან მთავარ-ანგელოსნი და ანგელოსნი. მღვდელი ტრავებზედ სწრაფს ტარება ლეოთისასა, რომელიც თავს იღებს ცოდვთა ქვეყნისათა და მოარწმუნეთა საცხოვრებლად ასრულებს დიდ საიდუმლოს ძრისტეს ხორცის და სისხლისას, როგორი სიწმიდე სულისა და გონებისა უნდა ჰქონდეს მღვდელს, რომ მან დირსეულად და დაუსჯელად შესარულოს ეს დიდი საქმე ლეოთსა, რომელიც მას აქვს ჩაბარებული მღვდელს აქვს მინიჭებული უფლება ეკლესიისაგან, იგი არის შუამდგომელი ლეოთისა და კაცთა შორის; იგი შუამდგომლობს კაცთათვის ლოცვის დროს და აძლევს მათ უფლის კურთხევას და სული წმიდის მადლს, რომელიც საქრათა კაცთათვის წარსამატებლად მათ სულიერ ცხოვრებაში. დიდი გაბედულება უნდა გექონდეს, რომ მიუხატლოვდ ლეოთს ტრავებს და მასს, რომელიც იმყოფება მიუწდომელსა ნათელსა შინა და რომელიც სწავს ყოველივე უწინდურებას, რაიც მიუხატლოვდება მასს, და გამართობო მისგან ცოდვთა მტრეცა ცოდვითათვის, ის შემწეობა და კურნებანი უძღურთათვის, ის ზეცურთი მადლი, რომელიც საქრათნი არიან ჩვენთვის, რათა დაჟამყოფლოთ ჩვენი ცხოვრების აუცილებელნი საქრატებანი შუამდგომელი და მოლოცელი ხალხისა უნდა იღებს იმათზე მადლა, რომელთათვისაც ის შუამდგომლობს ლეოთს წინაშე. მღვდელი ხელმძღვანელობს სხეთა ცხოვრების გზაზე და, როგორც მწყემსი სულიერ სამწყსოთა, წინ მიუძღვის მათ და უჩვენებს გზას ზეცურთი სასუფეველისადმი. მამსალამე მღვდელი წარმოგიადგენს ჩვენ მოწინავე კაცს, მმართველს და სულიერი სამწყსოზე ნარუნველს და ქველანი, მისგან აღზრდილნი და დამწყსნილნი, უნდა

ხედადენ მასში კაცს ანუ ლეთის მსახურს, რომელიც დაყენებულია ხალხის მფარველად. შუინდელი სიტყვა წინამდგომია, როგორც უწოდებდნენ მღვდლებს ქრისტიანობის პირველს საუკუნეში, ძალიან კარგად ჰქონდათ იმ პატივისცემა, რომელიც შვერთებულნი იყო მღვდლობობის ხარისხთან და როგორი პატივითაც უნდა ეპყრობოდნენ დღესაც მღვდლებს.

(შემაგებო აქნება).

მღვდლების ცარცვა-გლმჯა.

ამ ათიოდე წლის წინად როგორც საზოგადოებაში ისე მწერლობაში ღიბრა კითხვა პოლიციაში მოსამსახურე პირთა რიცხვის გაძლიერებაზე და ამ პირთათვის ჯამაგირების მომატებაზე. ეს კითხვა გამოიწვია, ჩასაკვირველია, გაზშირებულია ცარცვა-გლეჯამ და ავახე პირთა გამოჩენებამ. პოლიციაში მოსამსახურე პირთა რიცხვის გაძლიერებით და ჯამაგირების მომატებით ფიქრობდნენ ცარცვა-გლეჯის და სხვა დამნაშაობათა მოსპობას საზოგადოებაში. ფიქრობდნენ, რომ ამ სახით უფრო უშიშრად და მოსვენებით იტოვებდა საზოგადოების ყოველი წევრი. ჯამაგირების მომატებით შესაძლებელი იყო პოლიციებში ძველ მოსამსახურეთა მაგიერ მოეწვიათ უფრო ნიჭიერი და განათლებული პირნი, მართლაც, უმალღესმა მთავრობამ ყურადღება მიექცია ხალხის და მწერლობის სურვილის და შესაძინებელ მოუპოვა პოლიციებში მოსამსახურე პირთა რიცხვს და დაუწინა თითოეულს მოსამსახურეს რაიგინი ჯამაგირი. ამის შემდეგ ყველას იმედი ჰქონდა, რომ ცარცვა-გლეჯა და დამნაშაობანი იკლებდა და ყველა მოსვენებით იტოვებდა. მაგრამ, სამწუხაროდ, დღეს სულ სხვას ეხედავთ. ცარცვა-გლეჯა თან-და-თან მატულობს. მართს და იგივე დროს გვეხმის, რომ სხვადა-სხვა ადგილებში ავახეები თავს ესხმიან კერძო პირებს, სტაციებზე მათ, თუ რამე გააჩნიათ, სასიკეთოდნენ სურიათ თავიანთ მსხვერპლს და ხშირად კიდევ ზოკვენ. მინ არიან ეს ავახეები? მას ეცემიან ისინი თავზე და ხოკვენ? მსერი არიან მრეგლნი, სამწყსო, სულიერნი შვილნი და იგინი ცარცვენ, გლეჯენ, სურიათ და ხოკვენ თავიანთ მწყემათ, სულიერ მამებს

და მასწავლებელი ავახეები იქამდის თავისუფლად შეიქმნენ, რომ დღით რამდენივე კაცი თვითაღფეხბამდის შეიარაღებულია, თავადა და უშიშრად ესხმიან თავზე თავიანთ, წინ-და-წინ სახეში ამაღებულს, მსხვერპლს. ავახეები ისე თვისუფლად და შეუპოვრად მოქმედებენ, თითქოს არაუბის არ ეშინოდესთ, თითქო დარწმუნებულნი არიან იგინი, რომ პოლიცია და კანონი მათ ხელში ვერ მოაგებს. თორემ რითა ახსნება ის სამწუხარო მოვლენა, რომ ავახეები დღით ეცემიან თავზე მკვალებზე უშიშრად შედიან სახლებში, არ ჩქარაბენ, ხშირად კიდევ სეამენ და სეამენ თავიანთ მსხვერპლს სახლში, დასციინან თავიანთ მსხვერპლს და გულუკეად ისვენენ მათგან დაჭრილ და ნაკემ პირთა გულის შემაწუხებელს ყურილს და დამილით დასცქერიან, როკო მათ ფეხქვეშ სახლში მოსვრილი ჰყრიან მათგან დაჭრილი მსხვერპლი. სწორით ასე მოქცენენ ავახეები ერთ მღვდელს მუთათისის მამრამე.

საყურადღებო ის არის, რომ ამ მოკლე დროში მრავალს ადგილს გაგლეჯეს, და დასჭრეს რამდენიმე მღვდელი, და სახელდაზმარაპის ძახარაში, სოფელს საქარაში გაქურდეს მღვდელი მ. შერაქი, მუთათისის მამრამეში, სოფელს სარამბში — მღვდელი ი. ავახიანიძე და სოფელს ზხარაში — მღვდელი ნ. რამახიძე. მამრამე ამ მოკლე ხანში და უწინ თითონ მუთათისში მოკლეს ავახეებს მღვდელი ბერსამა და სხვა მრავალი მღვდელი გაჭრდეს. ავახეები ამასაც არ ეშარაბენ, იგინი აჭურევენ ეკლესიებს და მოასტრებს და ვაქეთ იქიდან ფულები და საეკლესიო ძეირუანი ნივთება და თუ ამ ავახეებს თავის დროზე არ მიაკეთეს ჯეირანი ყურადღება და ღარსეულად არ დაისაჯენ ისინი, შემდეგ იგინი ისე გათავამდებიან, რომ მერე მათთან ბოძილა საწელო და ფეტი შეიქმება.

სად არის ამ სამწუხარო მოვლენის მიხეზი შეიძლება პოლიცია ჯეროვან ყურადღებას არ აქვედეს ავახეებს და ისინიც ამოტომ ასე უშიშრად მოქმედებდნენ? მაგრამ ამის თქმა არ შეიძლება, რადვან დღეს პოლიცია ამ შემთხვევაში უფრო სიმაჯრით მოქმედებს, ვინც წინეთ, როკო ასეთი ხშირი ცარცვა-გლეჯა არ იყო. შანების ბოქაულთ დღეს იმაზე სამჯერ მეტი ჯამაგირი ეძლევათ, რაც წინეთ ეძლეოდათ და მასთან მინიჭებული აქვთ ყოველზე უფლებად, რომ დაიკვენ წესიერება საზოგადოებაში. 1800.

მნეთი წლიური გამაგირი სრულიად საქმთ არის, რომ უნის ბოქაულის ადგილზე დადგენ პაკიო-სანი, განათლებულნი და მარჯვე პირნი. მანსკულთ-რებით ვნობა, როცა მრავალ განათლებული ასულ-გაზდა უადგილოთ დაიარება. ღრთა მივატოვოთ ის შემცდარი აზრი, ვითომც პოლიციაში მოსამახტურ პირთათვის საქმრო არ იყოს განათლება, ოღონდ მათ ცოტადენი წერს. კითხვა იკოდნენ და ჰქანდესთ სასტიკი და გაბედული შეხედულება. ჰაყელი დამ-ნაშავე პირი პირველად პოლიციის მოსამახტურ პირთა ხელში გაივლის ხოლმე. თუ მივიღებთ სახეში იმ სიმძნელეს, რომელიც ხშირად მოსდევს რომელიმე დამნაშაობის გამოკვლევას და მას, თუ ხშირად რა საშუალებას ხმარობენ დამნაშავენი, რომ პოლიციაში მოსამახტურ პირთ დამლონ მათი დამნაშაობა მასყიდ-ვით, ნანცობობით, მგვობობით და ნათესაობით და ხშირად კიდევ აშანებენ და სიცილის უქადიან ამ მოსამახტურით, თუ ივინი დამნაშაობას არ და-მალენ; თუ მივაქციეთ ყურადღებას, რომ პოლიციის ბოქაულები ხშირად საშიშარს მდგომარებაში ევა-დებიან, განსაკუთრებით, როცა დასაქურათ მსდევენ ავაზაკებს და პირისპირ ხედებიან მათ, მაშინ ადვი-ლოთ დაჭრწმუნდებიან, რომ პოლიციაში მოსამახტურ პირთათვის, განსაკუთრებით უბნების ბოქაულოთათვის, საქმროა განათლება, საქმროა, რომ ეს პირნი იყენენ განათლებულნი, კეთილ-სინდისის მექანენი და მასთან ჰქონდესთ გამბედობა. თუ ასეთი ბოქაულები გეყ-ყოლება, მაშინ, უეჭველია, რომ გახშირებული ცარცვა-გლეჯა შესაძნეველ შემცირდება, თორემ ცხლა თითქო დამნაშავეთ არც კი ემინათ მთავრო-ბისა და იმედი აქვსთ, რომ დათგან ჩადენილი ბორა-ტება შეუტყობლად და დასუჯვლად დასრუება. რასაკვირველია, პოლიციას არ შეუძლია გახშიროს უზნეო და ხასიათ გაფუტებულნი პირნი, მაგრამ ავა-ზაკნი ისე თავმად ვერ იმოქმედებენ, თუ იკოდნი-ბათ, რომ მათ დამნაშაობას მალე შეიტყობენ და ივინი ხელში ჩაუვარდებიან მართლ-მსაჯულებას. ამ სიტყვებით ჩვენ სრულებითაც არ გვინდა დავამცროთ მოქმედება და სამახტური პოლიციის ცხლანდელი ბოქაულებისა, რომელთაც თუმცა უშუალოესი სწავლა-განათლება არ მიუღიათ, მაგრამ თავის მოვალეობას ჯეროდენად ასრულებენ.

მეორეს მხრით სახეში უნდა მივიღოთ ის გარე-მოვება, რომელიც შესაძნეველ ხელს უშლის პოლი-

ციის ბოქაულებს, რომ მათ ჯეროდენად იმოქმედონ. ღლეს ჩვენს სამსაჯულოებში საქმე ისეა დაყენებული, რომ მრავალი ავაზაკები დაუსჯელად რჩებიან, რადგან სამსაჯულო ვერ შობის ყველა საბუთება, რომელ-ნიც საქმრონი არიან დამნაშავეის დასასჯელად. ამის წყალობით ავაზაკები ხელში უსხლტებიან მართლ-მსაჯულებს, გამოდიან საპატიმროდან, ბრუნდებიან თავიანთ სახლებში და ცდილობენ, რომ თავისი დამ-ნაშაობა დაჰყარონ. აქ რა უნდა მოახერხოს ბოქა-ულებმა იმან აღმოაჩინა დამნაშავე, დაიჭრა იგი და მსკა ხელში მართლ-მსაჯულებას; ბოქაული დარ-წმუნებულია, რომ მისგან დაჭერილი პირი ნამდვილი დამნაშავეა და, რასაკვირველია, სწუხს, როცა ხე-დაეს, რომ დამნაშავე თავისუფლდება და ისე აღბე-ნიად დასვირბობს, თითქოს მას თავის დღეში არა-ფერია არ ჩაენდინოს! ფრიად საქმროა, რომ თვითონ ხალხი არ ფარავდეს თავიანთ მცარცველებს და მკვლელთ, რომ მარწმები უჩვენებდენ სამსაჯულოს სიმაზოლეს. მაგრამ უბედურება ის არის, რომ ღლეს ჩვენს ხალხში სარწმუნოება დაცვა და ცრუ-ფიცი ხშირი მოვლენა არის, მართის სიტყვით, საქმროა ყურადღება მიაცქიონ ხსენებულს საგანს იმ პირთ, რომელთა მოვალეობას შეადგენს სამშო-ლოზე ზრუნვა და საზოგადოებაში წესიერების დაცვა. აუე გახშირებული ცარცვა-გლეჯა მუდღებებისა და ეკლესიებისა იმდენად სამწუხარო და საყურადღებო მოვლენა არის, რომ, იმედია, მთავრობა ამას ყურად-ღებას მიაცქევს.

ხოლო ჩვენს თანამომცეებს ურჩევთ, რომ მათ სახლში არ შეინახონ ის ორიოდ ვროში, რომელიც დაკული აქვსთ შვიე დილისათვის. მათ ცარცათ უნდა იკოდნენ, რომ ავაზაკებს გასს უჩვენებენ მთიიე მახლობელნი და ხშირად თვით შინაფურნი. მთორემ რით უნდა ავხსნათ, რომ ავაზაკები ასეთთვისუფლად შედიან სახლებში და უჩვენებენ თავიანთ მსხვერპლს იმ ადგილებს, სადაც მას შინახული აქვს ფულები და ძვირფასი ნივთები. თუ თვით ჩვენ არ მოუვარეთ ჩვენს თავს და ხელი არ მოუწყეთ მთავრობას ჩვენი დაცვის საქმეში, მარტო მთავრობა ვერას გახდება, რომ ჩვენ სრულიად დაევიფაროს.

ბ უ ლ ი ს რ ი ე ვ ა .

ბულო იფაქტე, იფაქტე
და შეიკრბე აზრები,
სულ თითო თითოდ აღრიცხე
ჩვენი დაბა და მარტობი.

შეიტყვე მათში ვინ სცნოვრებს,
ვინ რისი მიმდევარია,
კატს დასდევ ფასი კაცისა,
ანა კატს უთხარ კარია.

ისანე ბულო, თუ ქველო
შნაული კაცი კატებად,
თუ «დეკრენის სანთელი»
აღარ დატვირდავს საბუბრად.

ან დასტოვო, ან გაბოტრჩხვს,
გარდასულე შველს თვალი,
გაუნრეკლად წოდებისა:
ერო, ბერი, კაცი, ქალი.

შესვლება კაცსა, გაინობ,
სახე ქვეს დახვ კარგია,
ბულო, რას ქუიქრობ შენ მაშინ?
ატუობ რომ ქვეუნის მარტია?

ტანად კარგი, მომდიმარი,
პირ წულანია, ენა მჭკვირი,
ანის თუ არ მსოლოდ ამით
კაცი კატად დასაუგრი?

მცხოვარმა ფარისკვლებს
სიტყვა უთხრა ერთსულ ცხარე;
რადგან მათი ქტევა, ბულო,
იყო უშმაკისა მახე:

«გაი, თქვენ ფარისკვლენო,
ორგულენო შწინობანოკო,
ქვეშმარტების ორგულენო,
სიბილწის შეკობანოკო».

«მიმსკავსებულსართ კუბოსა,
ტარე შეჭულს შვერებითო,
და ვით კუბო თქვენც კარე ხართ
სახესე ანა წმიდებითო».

ღმერთსა მუდამ სულთ უპურია
კატის ბულის ვითარება,
იღოდა და მისთავის უთხრა
მით, ამგარი შედარება.

გეამენო: კაცი არ იცნობა
შნოთ და სხვის მიტყველებით,
გეარით, ჩოსით, «სურთოუკითა»,
არც ენა შჭკვირტყველებით.

კაცი კატად ჩითოვლება,
სინდისით და მოჭმელებით,
და თუ ეს ორი აქლია,
ნუ ვთვლით კატად, ნუ კსტუფვლებით.

კაცს მომძეთას სიუვარული
ფუღივოდეს უნდა ბუღში,
მით ჭინს ჭინათ მიამინჯვლეს,
ლხინს შეჭვადავს სისხარულში.

და თუ ლხინათ მაინც შეტხვდეს
კატში ქტევა ამის მსკაკისა,
იმას ენდვე, ის მიინდვე,
იმას დასდევ კაცის ფასი.

რადგენ საფაოხელი.

ს ა ნ ს ტ ო რ ი ლ მ ა ს ს ა ლ ა .

გუჯრები

(გაგზმელება*).

ს ო ნ ა ს ა .

1814 ქ. მას შვიდ წელს უძღვევოდა, მხენ მგედარო უფლისაო, და მაწამეთა მთავარო წმინდარო ზიორგი ხონისაო ჩვენ ლეთასა მიერ აღმატებულმან დიდებულმან თავადმან შულუკიძემ სეპიანმან ბერის ძემ და კვლად პარამოზმან ძემან ჩემმან ბერმან და სხვათა ძე და ჩემთა ერთობით, ვინებთ და ვიკულის მოადგინეთ მცირედი რაიმე მსახურება წმინდისა და ცათა მოზამაქვისა ტაძრისა შენისა ესრეთ რომ აღმათა მუთათელადე პირველად თქვენის ცელესისა ყმა ყაფილიყო, და ბატონს დიდს მევეს ხალოამონს პლექსანდრეს ძეს მამის ჩემის ბერის შულუკიძისათვის გეოძა თავის ადგილ მამულით და გლეხით და კიდევ ყვანდა და შემდგომთ ყმათა ერთობისაგან და აღამიკაცი გარდაიკალა და მერმეთ დიდს სენისაგან მისი შვილეთი ყველა დახარცა ერთი ოამა მღვდელის მეტი. მას მერმეთ ინება მისმა ყოვლად სამღვდელთაგანმ უფალმა მთავარ-ფესკობასმა ანტონიმ და ეს მღვდელი და მისი მამის სეულობა ევდრებით გეთხივა თავის ცელესისა თავის და ჩვენ ნება დაერთვიეთ და შემოაწირეთ ეს ოამა მღვდელი თავისი შვილებით და თავის მამის სეული სრულიად ადგილმამულით და ყმით და მათი ადგილ მამულით თეონიერ ამ ერთის კაცის ივანია ლენკავის მეტის და მისი მოამელის მეტით სრულიად ეს ხემოწერილ შემწირულმა ხელმეფულად შენის ცელესიისათვის განმოსაუთურებია. შეიწირე წმიდარა დიდო მოწამეო ზიორგი და ნაცვლად ამისა გეამე მაღლი შენი დამოჩამი ცხოვრება ჩვენი კეთილად წარმართე და დაგეფარე ყოველთა განსაცდელითაგან მეუღლით ძით და ასულით. ამისდა ნაცვლად ყოველს წელს ამაღლების დღესსწაუღებდ თქვენის ცკლესიის კრებულნი დეკანოზი და ჯგაის მტეირთელები ყმის გეიწირიან და მოგეხებნებდენ და როცა ევისკობონი

სწირადებს ისიც ნაწილს დაგვიდებდეს ან ვინც და რამანც ძემან კაცისამან. მეფემან ანუ დედუფალმან უფლის წულმან კათალიკოსმან თავადმან აზნაურმან დიდმან ანუ მცირემან სამღვდელთაგან ანუ საერომან. წიგნისა ამის შლად ხელყოს და შემწირულებისა ამის მოსასობად ისეც შეიშლებდის სჯული მრისტიანობისაგან მასამც რისხავე დაუსამამო ლმერთი და ყოველნი მისნი წმინდანნი ხარის მოუთრავი წერეთელი წყეულ კრულ და შტევენებულ იყოს წმინდის სამებისაგან ათ-ორთა მოციქულთაგან. შეიდთა კრებათაგან ოთხთა პატრიარქთაგან და სრულიად აღმოსავლეთის ცელესიისაგან. ხოლო დამამტკიცებლნი ამისნი აკურთხნეს უფალმა კურთხევითა პით აბრაამ ისაკ და ნიკობისითა. და კაცთაგან არის ამისი მოწამე წულუკიძე სენიან. ხარის მოუთრავი წერეთელი შარსადან. სარდალი მახიხორა (1) და ესრეთ ბედიითა ჩემითა ვამტკიცებ წერილსა ამას. და ბატონის მევე სოლომონის წყალობის წიგნიც მოამირთმევი თქვენის ტაძრისათერინ. დიწვირა წელთა უფლისათა: ჩხილ დეკემბრის: იან. და ხონის დეკანოზის ძეს მღვდელ მონაზონს ან ჯგარის მტეირთეელს მასილს დამიწვირა და მოწამეც ვარ წერილის ამის:—

ძ. ჩვენ ყოვლად სამღვდელი ქუთათეა მატროპოლიტი დონსითეოს. ვამტკიცებთ წერილსა ამას, და შემშლელსა და გამტეხსა ამ წერილისასა ესწყევით და შეაჩვენებთ ჩვენდა მოციქულთა ხელმწიფეებითა.

ძ. ჩვენ ყოვლად სამღვდელი მთავარ-ეპისკოპოსი ანტონი. მის მაღალ უბრწყინვალეების წულუკიძის სეიომანის ბერის ძის შემწირულობის წერილსა ამას ვამტკიცებთ, და შემშლელსა ამისსა ესწყევით და შეაჩვენებთ. ზეგარდადო ჩვენდა მოციქულთა ხელმწიფეებითა.

1) გაგზმად წაუთეად უნდა იუკეს. ნახე გუჯარა მრავალმალისა.
შენი შ. აჭგ ომანი დამტკიცებს ესედავთ, როგორც აღმოსავლეთ საქართველოში. დ. ფურცლამეს ეს გუჯარა არ აქვს დაბეჭდილი. აქ მოხსენებული მატროპოლიტი დონსითეოს ტიპილიას ისტორიაში, მან და ექვსმა სხვა ეპისკოპოსმა მისცეს ნება ჯერამსწარმას დაეთი, არნაღ მეფის შეილს (მა სოლომონ მეფისა), როგა იგი 16 წლისა იყო, თუმცა საეკლესიო კანონები ამას უკმადავდენ. ამ ექვს ეპისკოპოსთა რიცხვში ერთს ანტონ ანხიგეზსკობოზსაც.

*) ის. ძმეყვსია № 11, 1891 წ.

საქართველო
საქართველოს
საქართველოს

ფებითა. და ჩემის ეკლესიის დეკანოზი და ჯვარის მტერთველი ზრალსა ქვეშე იყვნენ. თუმცა არა აღსა- რულონ ყოველწელ ახალღებს თქვენთვის წირავც და მოხსენება: წელთა: ჩქილ: დეკემბრის: ქმ.

ჭ უ თ ა ფ ი ს ა .

1795 წ. ში შენ ზენაის დედოფალი ცათა და უერცყელსო საყდარო მიუფისაო აღგილო წმინ- დაო ღრუბელიო ნათლისაო კერთხო მოსიანო კიბეო ქვეყანით ცად აღწწილო რომელსა ზედაო დისა- ყდრაო თა სწორამან მამისა და სულისამან სიტყვამან მამისამან და შენგან უთესლოდ ხორცთ შესხმითა აღიყვანა ბუნება ჩენი და დასვა მარჯვენით მამისა ამისთვის მეცა მინდობილი და ყოელითა აზრითა ჩე- მითა შენდამი სასოგებას დაძღვბი სრულიად იმეგრეთა მეფეთ მეფე მერე ღავითიანი, სოლომან და ერთ ხორცი ჩემი ღადიანის ასული დედუფალთ დედუ- ფალი. მარიამ ყოელითა სურვილითა და სასოგებისა დადებითა აღიქმითა შენდამი და შეეცდრები ძლი- ერისა და უძღურსა შეწენასა შენსა მათათსა ლეთის მშობელიო და გვადარებ წელიგებას, ამას შესაწირავსა ესრეთ, რომ მრავლისა ჟამიდან სოფლისა შფოთითა და მიმოკეთებთაგან ჯვარისას თქვენი შეწირულნი გლენნი და მამულნი გამოცვათ და შიფიანთ დაბე- ყრათ და ეკლესიას თქვენისათვის სახმარად არა რაი იყოდეს ვიქმე შეწენითა შენითა ლეთის მშობელიო მეფედ და დავი პარტახტი სამეფო მოიწია წინაშე ჩენსა წინაო პატროსა და საენედ სულისა წმიდისა განკუთვნილი ყოელად სამედელიო მუდათელ მი- ტროპოლიტი მოსითოს და პირველთა მეფეთა მიერ აღწერილ გუჯარ მოილოს მეფეებისა ჩენისა წინაშე ვიხილეთ ამ გლენებისა თქვენისა ეკლესიის შეწირვის ცხად ყოფდა და ის გლენნი და მამულნი შიფიანთ გამოვართვით და თქვენის წმიდის ტაძრისათვის დაქა- დევით შემდგომად ჟამისა მის ესკანთ იმ შიფიანებს თავის შესაფარავი და სარჩო გუზა არსად ეპოვიოდა მრავალთა მწუხარებათა შინა იყვნენ და ის ყოფიანდ- ბი რომელიც ჯვარისას მამული გლენნი ყავსთ სა- მართლიანის საზღვრით წმიდასა ტაძარსა შენსა შეეს- წირეთ შიფიანის მის თვალის შვილი. შიფიანი დავით შიფიან იესე შიფიანი ბიორგი ბუტუა შიფიანიშვილი შიფიანი მაქუჩა და ბუტუა შიფიანი შარემოზ შიფი-

ანის ბაქინას შვილი სიმონ ამათი შეწირულობა ეს- რეთ განგვიწყებთა, რომელიც შენის წმიდის ეკლე- სიის შეწირულს მამულს იხმარდენ ჯვარისას, ისენი შენის წმიდის ტაძრისათვის შემწირავს და რომელთაც სხეთა ადგათა განთვისებთ დასდენი სამეფო სამ- ხასურებასა შენსა იყვნენ. შემდგომად ამის ეს ზედა აღწერილი შიფიანები თავისს ცალშვილით თავისის ადგლ მამულით თავისის ნაკლებით გლენებით ჯგა- რისას რაც მამისად პაპს სეულნი გლენნი ან მამუ- ლი აქვსთ იხიანთ თქვენის წმიდის ტაძრისათვის შე- მიწირავს შეიწერე შენ ზეცათა და ქვეყანისა დედუ- ფალიო და ნაცლად მაგი მადლი მუჟარელობისა შე- ნისა აქასა დამუნისა მას საუკუნესა. აწითგან წირ- ღმანთიც და რომელთა მეტ მეფედა ანუ დედუ- ფალთა უფლისწულთა თავადთა ანუ აზნაურთა სიგ- დისა ამის ზღად და დასდენად ზელს ჰყოს შერის- ხენ შენ დედუფალიო კერთხოთა დედუფლებისა შე- ნისათა და წარმოადგენინენ ორნივე გუგანი თვალთა მისთანი ხოლო დამამტიციბელნი და შვირგედ დამ- ბეკცდელნი ამისნი, აუტრახენ განამტიციენ კეთილ შეიღრცებთა და ყოელითა საქმითა კეთილითა ამა წერილის მოწამე სალთ უხუცესი წერეთელი ზურაბ წულუკიძე ბიორგი და სხვანი ერთობთ კარისა ჩე- მისა დედბულნი დარბაზის ერნი აღწერა ყოელითა შიქინაძის ნიკოლოზისათა წელთა უფლისათა ჩქქმ (მისს ბ ბეკელი: მეფე სოლომონისა.

სოლომონ (ხუცურად) *).

მრავალ ძალა.

1809 წ. ქ: წყალბობითა თვით ყოელად არსი- სა სამებისათა შუა მდგომელობითა შვიდ წილ უძ- ლეველისა მხედართ მოწამის ძლევა მოსილის ბი- ორგისათა ჩვენ მეფე ყოელისა იმერეთისა იესითა დავითით სოლომონიან ბაგრატიონი მეფე მეორე სოლომონ, და თანა ერთ ხორცი ჩენი დედუფალიო დადიანის ასული მარიამ, აღვიძვრით სულიერითა სასოებრითა და განრყენილის საქმეთაგან დაგლახაე- ბულერს წმიდის ბიორგის ეკლესიასათვის განენაინებთ

შენი შ. სოლომონ I † 1782. სოლომონ მე- II გარდაცვალა ტრაპეზონდში.

სამარღო ზრუნვება აღსაშენებლად იმის ტაძრისა რომელისა არს უკანონოებისაგამო დაგლახაკებულ (ზედ წოდებულ მრავალ-მალი). აწ ჩვენ იძულებული მივდევბრებისა მოხარისხებობითა დავსწრთ წერილსა ამას ეკლესიისთვის ესრედ: ვინაიღვან წმიდა ეკლესია ესე იყო ყმბთა ცითარებისაგან უწინამძღვრო და მემბრე ჩვენ ვიზუ-უნეთ, რა განგვექმნა მასა ზედა წინამძღვარი და დავადგინეთუცა მავრა უთანხმოებამან ხალხსამან და უმეტრებამან უძვირესი და უშრეტესი შფოთი აღძრა ყმბსა მას და ჩვენ ვარდმოვაყენეთ წინამძღვარი იგი და აწ კეთილად არა დაუტყვეთ ზრუნვა მის ეკლესიისათვის და ეკლესია ესე მრავალ ძაღლისა სხველ ზედა წმინდის ბიორგისსა აღშენებულ ი თავისის ყმბთ, რომელიც იყო პირველ საერისთო და მერმე სამეფო მივეციით ძმასა ჩვენსა ყოვლად საზღვდელო მიტროპოლიტს ღვინთს (გვგობით წერეთელს) რადღან ებარა უჭრს მონასტერი მისგამო ესეცა ვარწმუნეთ ყოველა კაცთაგან უცილოდ და ყოველთა წერილთაგან უწინამძღვროდ დაესდებთ ვალსა ამას რომელ ამკობდეს ყოელითურთ ეკლესიასა ამას და შეჩივდეს ხალხთა სიტკბობით ყოვლად საზღვდელო ესე მსახურებას ამის ეკლესიასა, რათა არა იქმნას აღძვრა ბორბოტი ხალხისა შორის უძვირეს პირველისა, და თავისს საკუთრის სოფლით, რომელიც არა უტოროს წერეთელთ ნაწილი მრავალ ძის სოფლისა და ანუ სხვათა აზნაურთა ვაძიველთ ყოველთაგან უწინამძღვროდ ვითარცა მას სოფელს ვგვრთვე გლყმბთა რომელიცა სხუასა სოფელსა შინა არს მის ეკლესიასა საუკუროდ საწინამძღვროდ გვიზობებინა ამის ყოვლად საზღვდელისათვის და ვინცა ვამჩნდეს ამა წერილთა დამარღვეველი იყოს წყველ კრულ და შტევენებულ სამარადისოდ წმიდის სამებისაგან ათ-ორთა მოციქულთაგან შვიდთა წმიდათა კრებათაგან და ყოველთა წმიდათა ღვთისაგან: ხოლო დამამტკიცებელინ სასმელინ ამისინ აუკუროთნენ უფალმან არიან ამა წერილისა მოწამენი თავადნი ჩვენნი საღთხუტესნი წერეთელი ზურაბა, სარდალ წერეთელი ქაიხოსრო ¹⁾, მეღვინეთ უხუცესი სვიმონ

და სხვანი ერთობით ჯარისა ჩვენისა გამგებნი: ილიწყე-რა წერილი ესე ხელითა გრიგოლ წერეთელ საღთ ხუცის ძისათა ქორონიკონს აქეთ ჩაჸმ დევემბრის თთვეს ძმ. ²⁾

ახალი ამბები და შენიშვნები.

იმერეთის ეპარქიის საეკლესიო — სამრევლო სკოლების სამოსწავლო რწმუნის დადგენილობით ამ რწმუნის წევრნი უგებ გაუმზადრენ მათდამი რწმუნებულთა სკოლების დასასწავლად და მოწვევთა გამოსადგლად. თითოეულმა წევრმა ვრცელად ანკარიში უნდა წარუდგინოს სსწმუნებულს რწმუნა.

* *

მთაწმინდის ეკლესიის გალაკანში, სსხათა შორს, განისკვნებს გვამი დამბოტრი აფანეს ძის ვიფიანისა. პირველს ხანებში მსურველად განაგებდნენ სურვილი, განსკვნებულს საფლავზედ ძეგლის აგებისა, მაგრამ დღემდე ეს სსქმე სატუვად დარჩა და საფლავი განსკვნებულს დ. ვიფიანისა არათუ ძეგლს — უბრალო ქვასოდ არ ქვადისუბნა აჭამომდე.

გაზეთი «ტ. ლისტოვა»-ი ამას შესახებ აა რას ამბობს: „უგველას ახსოვს, რა დიდის აზბით მამოსაკენეს ქალაქ სტავროპოლიდამ გვამი განსკვნებულს ქუთაისის გუბერნიის თავად-აზნაურთა წინამძღოლისა და დასაფლავეს აქ. ქართლის თავად-აზნაურთა წარმომადგენელის პირით წარმოთქმული იყო, რომ თავად-აზნაურობა თვითონ იქისრებს ძეგლის აგებას განსკვნებულს საფლავზედ.“

შ ე ნ ი შ ე ნ ა ²⁾ მრავალბალი სქვეს რაჭაში. პარის წუღის ასირას. წმ. გიორგის ეკლესიაში ინახება წმ. შენიწერი I შუპაზაზის მიერ. (Бакрадзе, Кавказъ въ памятникяхъ христіанства, გვ. 104). შე გადამოცემს ზედ-წარწერა მრავალ-ბალის ეკლესიისა, მაგრამ იგი არ არის სრული და არ შეგვიძლიან ვსთქვათ. ვის ეუთვნის. აი ეს ზედწარწერები: იქ. წმ. გიორგი მრავალ-ბალი შეიწავლე მონა შენი და უღირსი, წინაშე ღვთისა ქველ ექმენ, დღისა მას სას-ჯელისასა მოვებ შესას გიორგისი, შეიძლება ეს ის გიორგი ფადავანდოშვილი იყოს, რომელიც ამოიკითხა პრისსემ ქვაზედ.

¹⁾ ეს ქაიხოსრო იხსენება აკრთვე სონის გუგარში.

დადამი მონაწილეობა შეუძლიანთ მიიღონ საემარქო
განყოფილებათა სამონაწილეობა საბჭოს იმ წევრთ, რომ-
ელთაც სამაზრო და ან ამის თანამაზროს სხვა სასწავლე-
ბლებში მანტ დაუმიანებათ სწავლა, და თუ არც ეს
სწავლა შეიძლება, სახელმწიფო სამსახურში ანუ შუამ-
ყოფილან, ან აიან და რომელსაც კვლავის ჩინი აქვთ.

* *

მთავრობის განკარგულებით შეკვლა სახელმწიფო
რჩინის გზებზე ბილეთის მთელი სივსის მეოთხედი
საწადის გადახდით შეუძლიანთ იმორგაგრონ შველა
სასწავლელების მასწავლებელთ და მოსწავლეობა, თითო-
კული ბილეთის მისაღებად წყნა აღნიშნულნი შინან
გაღებულნი აიან, თავის მთავრობასაცან წარადგინონ
რჩინის ბის გამტობაში რწმუნება მთი ვინაობის შე-
სახებ, რი შეიდა კამეცანი მარც და ადრესი, თუ სად
უნდა გაგზავნოს მთ ბილეთი. ამ ბილეთებს მსოლოდ
სამი თთვის განმავლობაში აქვთ ძალა.

* *

სოფლის თერჯოლის წმ. გიორგის ეკლესიის
მდდლის მ. მონსიმე სულაქველიძისაგან ჩვენ მი-
ვილთ ვაზეთში დასაბეჭდელ შემდეგი წერილი:
გმ. რედაქტორო! უმოჩინოვლად გთხოვთ, ნე-
ბა მიზოტო, რომ ჩემისა და ჩემი მრეელის სა-
ხელით გულითადი მადლობა შევსწირო თერჯოლაში
მცხოვრებს აზ. არჩილ ტარ. ფლავიანდისშვილს,
რომელმაც ჩემდამო რწმუნებულს ეკლესიას შესწირა
შემდეგი ნივთები: 2 ხელი სამღვდლო და 1 ხელი
მთავარ-დაკენის შესაოსელი, ღირნი და ას მანეთად;
ხატების წინ დასადაბი 2 ღირი შანდლის სპილენძი-
სა ვერცხლში დაფერილნი, ღირნი 9 თუმნად;
ამავე პირს 1885 წელში შეწვირავს ამავე ეკლეს-
იისათვის ვერცხლის ბარძიმ-ფეშხუმი ოქროში და-
ფერილი თავის დაფარებით, ვარსკვლავით, ტატუ-
კით, კოცით და ღახვართ, ღირებულნი ყველანი
12 თუმნად; შეწვირავს აგრეთვე ძვირფასი ხატები:
ღვთის-შობობისა, წმ. ბიორგისა და წმ. მესტატი
მცხეთელისა, ღირებულნი 6 თუმნად, და 1 ხელი
სამღვდლო შესამოსელი ფარხისა, ღირებული ხუთ
თუმნად. ამავე ღვთის მოყვარე პირმა აღმოთქვა 30
თუმნის ღირებული ზარის შემოწირვა.

სწავლა და მეცნიერება ქრისტიანობაში ნობრივ სარწმუნოებასა და კეთილ- ზნეობაზედ.

მოსხმნება ბარდაცვალებულთა მართლ-მადლიდ-
ბულ ქრისტიანთა.

დადი მნიშვნელობა, სარტებლობა და მიუცადებელი
საჭიროება შეწარულებათა და განსაკუთრებით უსი-
სხლო მსხვერპლის შეწირვა გარდაცვალებულთათვის.

(გაგრძელება *)

გარნა თუ იგი დამნაშავე ღ ცოღვილია,
მამინ წმიდათა ნეტარების ხილვის დროს იგი
დაიწვიებს მწუხარებასა და აშხილებს თავის
თავს ამა სტევეებით: ვაი ჩემდა! როგორ ამა-
ოდ გვატარე იმ ქვეყანაში! გატაცებულმან თავის
გულისსიქმითა და კმაყოფილებით მე უმეტესნი
დრო ცხოვრებისა განვატარე დაუდევრებად ღ
უსწრუნებლად და არ ვემსახურე ღმერთსა, რო-
გორც ვერარს, რომ მეც ღირსი გაკემსდა-
რიეზი ამ მადლისა და დიდებისა. ვაი ჩემდა!
განხილვის შემდეგ ექვსი დღის განმავლობაში
მრავალთა კეთილთა საუთფელთა, იგი კვალადღე
ამდღედების ანგელოსისაგან დღეთის თაყვანის
საცემლად.

ამოცამოცა დღე.

(წმ. ანგელოსი უჩვენებს სულსა ჯოჯოხეთს და
სატანჯველ ადელს).

გარდაცვალებულთა ტირილის და გლო-
ვის დღეები თვით ძველს დროში კრძალდე-
ბოდა ორმოცეა დღე: საღმერთო წერი-
ლი მოგვითხრობს, რომ ისრაელები სტირო-

*) ახ. დეკემბრისა-ს. 9—10.

საქართველოს
საგარეო ურთიერთობების
სამსახური

დენ გარდაცვალებულ ზატრიარქს იაკობს ორ-
მოცი დღე, და მასთან დასძენს: რამეთუ ესრეთ
აღირისცხვიან დღენი დაფლვისანი (შქ. თავ.
6. მუს: გ—დ). წმ. მოციქულებმა, მიიღეს რა
ეს ჩვეულება ებრაელთაგან, დააწესეს იგი ქრის-
ტეს კეკელისასა შინა, უეჭველია მისთვის, რომ
ვითარცა ქრისტემ სძლია ეშმაკსა, მეოფა
ლოცვასა და მარხვასა შინა ორმოცი დღე,
აგრეთვე წმიდა კეკელისა, შესწირავს რა გან-
მავლობასა შინა ორმოცი დღისასა ღოცვა-
სა, მოწყალებასა და უსისხლო მსხვერპლსა
გარდაცვალებულთათვის, გამოითხოვს გარდა-
ცვალებულის სულინათვის მადლსა უფლასასა
სამღვეფლად ბტერისა აგროვნებითი ბნელის
მთაურისასა და დასამკვიდრებლად ზეცისა სა-
სუფეველისა. წმ. მაკარი იტყვის: „შემდეგ მეო-
რე ჯერ თავიანის ცემისა, მეუფე უოველთა
უბრძანებს წაიფებონ სული ჯოჯოხეთში და
უჩვენებენ მას ადგილთა სატანჯველთასა, სხვა
და სხვა განყოფილებას ჯოჯოხეთისასა და
სხვა და სხვა კვართა წვალებათა, სადაცა ცო-
დელინი სულნი ნიადაც სტირიან და იღრტე-
ნენ კბილთა. ამ ადგილებში სული დარჩება
30 დღე მითროლებარე შიშითა, რომ ისიც
არ შთავარდეს ჯოჯოხეთსა, მეორმოცესა დღესა
კვალადვე ამბლღებთ იგი თავიანის საცემელად
უფლისა ღვთისა და მაშინ მსაჯული განუწე-
სებს მას საქმეთა ებრ მისთა შესაფერ ადვილს
საპრობიღესა შინა.

წელიური მოახსენება, საწლო.

გარდაცვალებულთა წლის თავზე მოხსენე-
ბის ჩვეულებას აქვს ორი საფუძველი: ა) ჩვენ
უოველ წელს ვდღესასწაულობთ დაბადების დღეს

და არა თუ თავის ანგელოზის დღეს, არამედ
ჩვენ მშობელთა და ნათესავთაცა; მაშასადამე
უნდა ვიდღესასწაულოთ უოველ წელს გარდა-
ცვალების დღევ მკობართა ჩვენთა როგორც
მეორე დაბადების დღე ზეციური ცსაგრებისათ-
ვის, უადრესის ქვენიური ცსაგრებისა, მასთან
უნდა ვვედრებოდეთ ღვთის მოწყალებას ფსალ-
მუნითა და კალობითა, და სასულიერო ქე-
ბითა, რათა მოწყალე გქმნეს სულთა მათთა:
ბ) მოციქული ზაგლე იტყვის: სიყვარული არა
სადა დავარდებას. (კორინთელთა თავი ივ,
მუს. 6).

ვინაიღვან მიმდინარეობისათანა დროისა
უოველივე მიეცემის დაფიწებებს, ამისათვის წმ.
კეკელისამ, როგორც საყვარელმა დედამ შვილთა
თვისთა, განახსლებს რა იგი სიყვარულსა ჩვენსა
გარდაცვალებულთადმი და მწუსარებსა მათზე,
კეთილად განაწესა წლის გამთავეს და ახალი
წლის დამდეს გარდაცვალებულთა მოხსენება
ლოცვითა, მოწყალების მიცემითა და მსხვერპ-
ლის შეწირვითა.

გარდაცვალებულთა მოახსენებელი დღეები.

გარდა კერძო მოხსენებისა თითოეულ გარ-
დაცვალებულთათვის მათ ამ ქვენიღვან განსე-
ღლის შემდეგ წმიდა კეკელისა, ვითარცა შეი-
ღების მოყვარული დედა, თანა მწუსარებს რა
სარწმუნოებით გარდაცვალებულზედ, შუამდგომ-
ლობს მათთვის, რა წოდებისა და ძეგო-
მარებისაც უნდა იუვენენ იგინი, ამისათვის და-
ადგინა ესრედ წოდებულნი მშობელთა მოახს-
სენებელნი. დღენი, დანიშნულნი განსაგუთრე-
ბით მოახსენებულად გარდაცვალებულთა ქრის-
ტიანეთა სარწმუნოებასა შინა, მშობელთა მო-

სასხენებელნი დღენი არიან: მსოფლიო შაბათი, სორცთ აკრებისა, სამებისა, სულის წმიდის ეკრდმოსვლისა, განსაკუთრებით მსოფლიო შაბათნი დიდმარსვის მეორე, მესამე და მეოთხე კვირიაკება, აგრეთვე ორშაბათი ანუ სამშაბათი თომას კვირიაკისა და დღე წინასწარმეტყველის, წინამორბედის იოანე ნათლის-მცემლის თავის კვეთისა 30-ს აგვისტოსს.

გარდაცვალებულთა მოსახსენებელი მსოფლიო შაბათი, სულთაობა.

მსოფლიო მოსახსენებელი შაბათის დაწესება სორციელის დაურწეების წინ კვეთისა მოციქულების დროს, როგორც ეს ცხადდის ჩანს ამ დღის სვინაკარიდამ და დამტკიცების წესებულებითა წმიდისა ეკლესიისათა მეშუთე სასუფუნის დროიდან, დაწერილისა დირისისა საბაბა განწმენილისა საფუძველსა ზედა ძველი დროის ზეპირ-გარდმოცემათა და ძველ ქრისტიანეთა ჩვეულებათა, რომელნიც იკრებოდნენ სოკიერთ დღეებში სასაფლაოებზე მოსახსენებელად გარდაცვალებულთა, რომელ ზედაც წერილობითი დამტკიცება არის დამთენილი მეოთხე სასუფუნადგან. ამ მოსხენების დაფუძნება დაარსდა იმით, რომ სხენებული დაურწეების კვირას წმიდა ეკლესია მოსახსენებს ქრისტეს მეორედ მოსვლას. ამისთვის წინა დღეს, ესრედ ვსთქვათ, წინეთ ქრისტეს სასჯელისა, წინედ დიდი ორმოცისა მარსვისა, როგვანც ჩვენ თანამდებნი ვართ დაუანლოვდეთ სიკვარულითა ქრისტეს სასუფუველის ეოველთა წყერთა და ეოველთა წმიდათა, როგორც ცოცხალთა, აგრეთვე გარდაცვალებულთა, ეკლესია ძუამდგომლობს ეოველთათვის ადამიდგან დღე-

მდე გარდაცვალებულთა კეთილ მსახურებასა და მართლ-მადიდებელ სარწმუნოებასა შინა— მამათ-მთავრთა, მამათა და მმათა ჩვენთა და ეოველთა ნათესაეთა: მეფეთა, თავადთა, მღვდელთა და მონასხონთა, ერისკაცთა, ჭაბუკთა და მოსუცებულთა. და ეოველთა, რომელნიცა დაფარა წუალმან და დასცხა ბრძოლამან, და მკრმან, და სვრამან, და ზირადზირადმან სიკვდილმან, და მსეცმან და ცეცხლმან შემწველმან, და ვასეთა გუნდმან, და ქვეწარმადებულთა და მფრინველთა მიერ განლეულთა, უცვრად გარდაცვალებულთა და მოკლებულთა კანონიერ დასაფლავებასა, — შუამდგომლობს და ევედრება მართლ-მსაჯულსა გამომჩინოს მათზედა თავისი მოწულებება უკანასკნელს განსვლის დღესა დროსა მიღებისა საქმეთაებრ მათთა.

სულთა მოსახსენებელი დღე შაბათი ეოველთა წმიდათა კვირიაკებში.

დასაწიისი ამა დღისა აგრეთვე შემოღებულია მოციქულთა დროიდან; ამ დღეს უწევნებს მოციქული ჰეტრე თავის სიტყვადში, რომელიც წარმოსთქვა მან მეურგასის დღესა, და რომელმაც მოციქული მოკვითსრობს ადგომილს მაცხოვარზე, რომელიც დმერთმა აღადგინა მკვდრეთით, და გვისსნა სნეულებათაგან სიკვდილისა (საქმე მოციქულთა თავი 11. მუს. 34), და მოციქულთა დადგანილობათა შინა, სადაც თქმულარს, რომ მოციქულნი აღივსნენ რა წმიდითა სულითა დღესა მას მეურგასესა, უქადაცებდენ იუდელთა და წარმართთა იესო ქრისტეზე, მესა ზედა ღვთისსასა, მსაჯულზე ცხოველთა და მვედართა. მეურგასესა დღესა აღიბეჭდა გამოხეიდვა ქვეთისა განმწმედელი და ეოველად მლიერი ძალითა ცხოველს-მოკველი-

სა ყოვლად წმიდისა სულისა, რომელიც მაცხოვარებითი მადლითა განწმენდების რეორტ ცოცხალთა ისე გარდაცვალებულთა შედა. ამისთვის წმიდა ეკლესია, რეორტ ხორცთ აკრების შაბათს დღეს, რომელიც წარმოადგენს ამ ქვეყნის უკანასკნელ დღეს, ვგრეთვე სამებისა სული წმიდის გარდმოსვლისას, რომელიც წარმოგვიდგენს გამოცხადებას ყოველივე მადლითა თვისითა იესო ქრისტეს სუფივისას, შესწირავს ლოცვათა უმეტრებასა ზედა ხალხისა და მასთან სულთა გარდაცვალებულთა მონათათვის, წინეთ გარდაცვალებულთა, და ევედრება განუსვენოს მათ ადგილსა განსვენებისასა, რამეთუ არა მხოლოდ მკვდარნი გაქებენ მენ, უფალო, არცა მეოფნი ჯოჯოხეთის შინა აღვიარებენ მენ: არამედ ჩვენ ცხოველნი გაკურთხევთ მენ, და გვედრებით, და მსხვერპლსა შევსწირავთ მენდაში სულთა მითათვის.

მშობელთა მასასხენებელი შაბათები 2, 3 და 4 დიდ მარხვის კვირიაქსა შინა.

წმ. ეკლესია, რომელიც დიდი მარხვის წინაღ მჭიდროდ კვაერთებს ჩვენ მარხვის მეოხებით ქრისტეს სიყვარულით ყველა ჩვენ მოძმეებთან—წმიდანებთან, ცოცხლებთან და გარდაცვალებულებთან,—განსაკუთრებით განაგრძობს და განამტკიცებს ამ კავშირს ჩვენთვის კეთილი საქმეებით და დაუცხრომელად და უმთავრესად კვამსნივეებს და კვანუკემებს მორწმუნეთა წმიდანთა ცხოვრების მაგალითებით და ამით გვაქვს, რათა ვწნათ საქმენი კეთილნი, შევეწიოთ მოყვასთა—მძიერს მათგანს მივსცეთ ჰური და კანუმატოთ ყოველი ეჭვი. ამ დღეებში წმ. ეკლესია მოკვებონებს ჩვენ,

რათა შევედროთ ღმერთსა სარწმუნოებით გარდაცვალებულთა სულისათვის, რათა ღმერთმან მიუტყვოს მათ ნებით და უნებლიეთი შეცოდებანი და განუსვენოს მათ წმიდანებთან. გარდა ამისა, ვინაიდგან ისე დროს გარდაცვალებულთა მოსხენება სრულდება ყოველ დღეს, სოლო დიდ მარხვაში ეს მოსხენება საეკლესიო საზოგადო ღვთის-მსახურების დროს არ სრულდება, რადგან ეს მოსხენება სრულდება სრული ღიჭურვიის დროს, რომელიც ყოველ დღე არ სრულდება დიდ მარხვაში, ამიტომ წმიდა ეკლესიამ, რომ არ მოახლოს გარდაცვალებულთა სულს მაცხოვარებითი შუამდგომლობა, დადგინა, ყოველ დღიური მოსხენების ნაცვლად, შეასრულოს სამჯერ მსოფლიო მოსხენება დიდი მარხვის მეორე, მესამე და მეოთხე კვირიაქის შაბათს, და სახელადობა შაბათ დღეებში, რადგან სხვა შაბათები დანიშნულია სხვა დღესასწაულებითაჲს: ზირველი—წმიდა თეოდორე ტირონის მოსხენებისათვის, მესუთე—სადიდებულად ღვთის-მშობლისა, სოლო შეექვსე მართალი ლაზარეს აღდგომის სადღესასწაულოდ. ამიტომ ეს ლოცვითი შუამდგომლობა წმ. ეკლესიისა არის ქრისტინათა კეთილ საქმებთან ერთი უკეთესი მოღვაწეობა გარდაცვალებულთა სულისათვის, რომელიც კვიჩვენებს ღირსეულს ნაყოფს მონანებისა და ღმერთთან მერიკებისა, სიყვარულით და მშვიდობით ეკლესიის ყოველ წევრთა თანა-

სამშაბათი თომას კვირიაქისა.

თომას კვირიაქის სამშაბათს მართლ-დადიდებულნი ისხენიებენ გარდაცვალებულთა იმ კეთილი აზრით, რომ სარწმუნოებით გარდა-

ცვალებულთაც გუზიანონ დიდი სისხრული წმ. ზასექისა, სისხრული, რომელიც ახარა გარდაცვალებულთ უფთა უფალმა ღმერთმა ჩვენმა, რომელიც მთავიდა ჯოჯოხეთად, რათა აუწუროს გარდაცვალებულთა ძლევა სიკვდილისა წყადა. რომ ეს მოხსენება სრულდებოდა ძველ დროშიაც, ამას ამტკიცებს მოწმობანი წმიდა ამბროსის მედიოლანელისა და წმ. იოანე ოქროპირისა ზირველი ამბობს: „ღირსა არს და მართლად, მხარო, ზასექის დღესასწაულის შემდეგ, რომელიც ჩვენ ვიდგისასწაულეთ, განუზიარეთ ჩვენი სისხრული წმ. მოწამეთ, და მათ, როგორც უფლის ვნებათა მოხიარეთ, ვახარათ დიდება უფლის ადღეობისა. თუძცა აქ წმ. მღვდელ-მთავარი მოკვითსრობს წმიდა მოწამეებზე, მაგრამ ვინაიდან სარწმუნოებით გარდაცვალებულთა მოხსენება შემოღებულია ახალი აღთქმის ეკლესიაში კეთილი ჩვეულებით მოწამეთა მოხსენებასთან ერთად, რომელთა შორის ძველ დროში მარსავენ სხვა გარდაცვალებულთაც, ამიტომ მისი სიტყვები მოწმობენ აგრეთვე, რომ ჩვენი ჩვეულება გარდაცვალებულთა მოხსენების შესახებ ზასექის შემდეგ თომას კვირის ორშაბათს, ანუ სამშაბათს არის ძველი შემოღებულია. წმ. იოანე ოქროპირი გარდაცვალებულთა ზასექის შემდეგ მოხსენებაზე ამბობს შემდეგ: „რატომ დააწესეს ჩვენმა ძამებმა, დაუტოვოთ სამლოცველო სანლები ქალბებში, და შევიკრიბნეთ ქალბეს გარეთ დღეს და სახელდობ ამ ადგილზე? იმიტომ, მიუკებს წმ. მამა, რომ დღეს იესო ქრისტე შთავიდა გარდაცვალებულებთან; ამიტომაც ვიკრიბებით აქ ჩვენ“...

საეჭვო კითხვების განმარტება.

პატრეცეპული მღვდლის მ. იოანე ძან—ავან ჩვენ მიკლეთ შემდეგი წერილი „მწყემს“-ში დასაბუღვად:

1. რა გთხოვთ განმამარტოთ ქვემოა აღნიშნული საეჭვო კითხვები, რომელიც ხშირად გამოიწვევენ ხოლმე მოძღვარ-მოწამეთა შორის გაუთავებულ ცდულებას:

1) შეიძლება თუ არა განაგარიშოთ თითო დღე-ში იმდენი წიგა მიცვალებულსათვის, რომელიც იყენენ მღვდლები და დაკონი ერთად ერთს დღეს მისთვის შვირველსა?

2) ორ-ასამი მიცვალებულსათვის ერთს დღეს რომ მსწირას მღვდელმან, ანგანაშება თუ არა თითო წიგად თათოველი მიცვალებულსათვის?

3) საღამოს, მწყურის ღორვის შემდეგ, და დილას, წიგვის წინეთ რომ გვირგვინის გურთხევა შესრულდეს, შემდეგ კვირგვინის გურთხევის შესრულებისა შემოღება თუ არა წიგვის შესრულება იმავე კვლესიაში?

4) ადგამლება თუ არა ეკლესიაში განონით დღეატცხ ზირუტყვის დეკლა საჭირო დროს?

5) საჭიროების დროს შეიძლება თუ არა ერთს სეფისკვარზე წიგვის შესრულება?

და 6) შეიძლება თუ არა თერთი დღისის სმარება გვირგვინის გურთხევაზე?

დღეს თქვენი პატრეცეპული გაზეთით თქვენი მოძმენი იმ ზომადმდე ვსარტებლობთ მეტადრე მღვდელ-მოკმელებათა შესახებ კითხვების განმარტებით, რომ დაუფასებელი არის ეს გამოცემა სოფლის მღვდელთათვის, და იმედი გვაქვს, რომ თქვენ, როგორც კეთილმზრუნველი თანამომეთათვის, განსაკუთრებით უურადლებას მაქცევთ ახნარი კითხვების განმარტებას, რომელიც უარ არ არიან, ვგონებ, განმარტებული თქვენს გაზეთში და არც სამრეკლო ეკლესიაში ქალბულად

ტიბიოპონის წიგნებში, ხოლო ამგვარი კითხვების და მათი ცოდნა კი სასწრაფო არის მღვდელთათვის.

ზოგიერთი წემო მოუვანილი კითხვები ჩვენ განმარტებული გვაქვს წინა წლების ნომრებში, მაგრამ ვინაიდან უვლას არ მოეპოება «მწყემ-სი»-ს ნომრები, ამიტომ ჩვენ იძულებულნი ვართ ხელმოკრედ განვმარტოთ ერთი და იგივე კითხვა. ამისათვის პატივცემულ მ. კან—ას და სხვათაც ვუცხადებთ:

- 1) ერთი წირვა, რამდენი მღვდლისგანაც უნდა იყოს შესრულებული, ერთ წირვად ითვლება და არა მწირველი მღვდლების რიცხვისამებრ.
- 2) წირვის შესრულება მღვდელს რამდენიმე მიცვალებულისათვის შეუძლია ერთად და თითოეულს მათგანს წირვადაც ჩაეთვლება.
- 3) უმჯობესია, რომ გვირგვინის კურთხევა სრულდებოდეს წირვის შემდეგ, მაგრამ თუ დროება და გარემოება ითხოვს, რომ ამ დროს გვირგვინის კურთხევა მოუხერხებელია, მაშინ მისი აღსრულება საღამოს და დილაზედ, წირვამდინაც, შეიძლება. გვირგვინის კურთხევის შესრულება წირვას არ დააბრკოლებს.

4) ეკლესიური კანონი დედაბაცს პირუტყვის დაკვლას მანც-და-მანც არ უკრძალავს, მაგრამ ქალებს არ შეუძენს პირუტყვის დაკვლა. ქალის გრძნობა ვერ აიტანს პირუტყვის ხოცვას და მშვენიერი ჩვეულება სუფევს ჩვენში ამ მხრით. საქებია ის ჩვეულებაც, რომ პატარა უმწვიდელებს არა თუ თვითონ არ დააკვდებიან პირუტყვის, არამედ პირუტყვის დაკვლის ურებასაც კი უკრძალვენ ხოლმე. ძველ აღთქმაში დღთისაგან ნაბრძანები იყო, რომ

აღრეულ პირთ მიმაკაცთაგან შეესრულებათ პირუტყვა დაკვლა. და ქალს კი არა უფლება საქონლის დაკვლისა.

5) თუ ისე ვაწყვა პურის ფქვილი, რომ სეფისკვერი არ იშოვება, მაშინ წირვასაც თავი უნდა დახანებოთ... სადაც ერთი სეფისკვერი მომზადდება, იქ ხუთი სეფისკვერის ვაკეთებაც შეიძლება. კანონით ითხოვება, რომ ხუთ სეფისკვერზედ იწირებოდეს. ხუთი სეფისკვერის შოვა სრულებით ისე ძნელი არ არის, როგორც ჩვენ გვჩვენება. გაჭირვების დროს შეიძლება ერთ სეფისკვერზედაც სწიროს მღვდელმა, მაგრამ არ გვჯერა, რომ ამ მღვდელს, რომელიც საღამოდაც მეორე დღეს წირვას ჰყოქრობს, ეს გაჭირვება შეხვდეს.

6) უოვედ მღვდელს ეკლესიაში სახმარებლად წითელი ღვინო აქვს შენახული, მაგრამ თუ მოხება, რომ წითელი ღვინო ეკლესიაში არ დაესწრო, შეიძლება თეთრი ღვინოც იხმაროს მან ქორწინების შესრულების დროს.

ეკესხლის ზიანის
 ახლავთ საზოგადოების
 (ЯКОРЬ) - ის
 ავანტი ქუთაისში
 ილია შირიანის ძე ჭყონია

იღებს საზღვევად ყოველგან ქუთაისის გუბერნიაში და სუბუშის ოლქში შენობებს, მოამაგს ქანუბას და სხვათი ანუ ხმელეთით გასაცხადის საქონელს. აღრეი: ქუთაისი, ა. შ. ჭყონია.

შინაარსი: დიდი მნიშვნელობა და უაღრესობა მღვდელთაის წოდებისა. — მღვდელთაის ცარცვა-გლეჯა. — გულის რჩევა (ლექია). — სასიტორია მასალა. — სახლი აშუბი და შენიშვნები. — სწავლა და შეცნობება ქრისტიანობაზე საწმუნოებასა და კეთილ ზნეობაზე. — საუჭო კითხვების განმარტება. — განცხადება.